

атмосферного повітря») встановлює лише загальну заборону проектувати, виробляти та експлуатувати транспортні й інші пересувні засоби (повітряні судна) та установки, вміст забруднювальних речовин у відпрацьованих газах яких перевищує нормативи або рівні впливу фізичних факторів.

Як висновок слід наголосити на проблематичності застосування екологічних нормативів для повітряних суден, оскільки для таких засобів пересування в повітряному просторі неможливо практично виявити (а головне – проконтролювати) дотримання гранично допустимих викидів (як і скидів забруднювальних хімічних речовин) та рівень шуму авіаційних двигунів. Тому визначення викидів відбувається через встановлення вимог щодо процентного вмісту забруднювальних речовин у відпрацьованих газах повітряних суден.

Література

1. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39 – Ст. 351.

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41 – Ст. 546.

3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393 VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49 – Ст. 536.

4. Екологічне право: Особлива частина: [підруч. для студ. юрид. вузів і фак.]: Повний акад. курс / За ред. акад. АПрН В. І. Андреєва. – К.: Істина, 2001. – 544 с.

УДК 349.6

Кириленко О. М., к.ю.н., доцент,

Національний юридичний університет ім. Я. Мудрого, м. Харків, Україна

Вишневський О. С., студент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Одним з інтенсивних забруднювачів довкілля є транспортна галузь. Інтенсивне зростання попиту на транспортні послуги, збільшення обсягів вантажо- та пасажироперевезень, інтенсифікація руху (людям стає властивою надзвичайна мобільність та активізація процесів автомобілізації (чисельність приватних автомобілів зростає) підвищує негативний вплив на довкілля. І ця проблема для України стає актуальною у зв'язку з підвищенням ролі України як транзитної держави.

Специфічний вплив транспорту на навколишнє середовище зумовлений тим, що внаслідок експлуатації транспортних засобів забруднюється атмосферне повітря, ґрунти, водні басейни – це впливає на клімат, здоров'я населення, екосистеми.

Кожен вид транспорту має свої особливості впливу на всі аспекти навколишнього середовища залежно від специфіки функціонування. Першість щодо негативного впливу на довкілля - автомобільним транспортом. Автомобілі дають 65 % викидів свинцю, 54 % вуглекислого газу, 32 % водно-вуглецевих сполук та 24 % окислів азоту.

У забрудненні атмосферного повітря частка викидів від транспорту в Україні становить 35 %, що у 1,7 рази перевищує цей показник у розвинених країнах. У загальному обсязі пересувних джерел в Україні найвагомішою є частка автотранспорту, вона перевищує 90 %, залізничного – 25 %, водного - 0,4 %, авіаційного – 0,5 %. Протягом останніх років забрудненість атмосфери автотранспортом щороку зростає на 3 %. Транспорт споживає 4 % енергетичних ресурсів (автомобільний – 70 % спожитого палива всіма видами транспорту).

Екологічна криза в Україні продовжує розростатися й поглиблюватись, охоплюючи дедалі більші території. Як і раніше, бракує асигнувань на серйозні природоохоронні заходи в усіх сферах виробництва, фактично відсутній контроль за діяльністю, що завдає шкоди природі, через застарілість обладнання й технологій на виробництвах зростають кількість і сила техногенних аварій, ефективність очисних споруд дуже низька або їх узагалі немає, не створено ефективної системи державного контролю за станом довкілля й управління всією природоохоронною діяльністю, а також банку еколого-територіальних даних. Рівень екологічної освіти населення вкрай низький. На екологічний стан України найближчим часом негативно впливатимуть також зміни структури палива, приватизація землі та підприємств. Очікуються труднощі під час впровадження ефективних ресурсозберігаючих і природоохоронних технологій. Імовірними залишаються як різке погіршення екологічного стану країни загалом, так і необоротна деградація окремих природних об'єктів і районів.

Рішення проблем полягає в 3 напрямках:

1. Автомобільний транспорт.

Для поліпшення якості атмосферного повітря, треба здійснити заходи щодо зниження до 2005 – 2010 валового обсягу викидів від автотранспорту більше ніж на 40 відсотків, запобігти викидам свинцю, насамперед в курортних зонах і столиці України – місті Києві. З цією метою плануються такі основні заходи: вдосконалення положень у системі законодавства, що стимулюють впровадження природоохоронних заходів; оснащення нових автомобілів ефективними системами і пристроями зниження викидів (каталітична нейтралізація, автомати пуску і прогрівання, системи уловлювання пари пального); збільшення парку автомобілів і автобусів, які працюють на газоподібному паливному; припинення до 2005 – 2010 років

випуску і використання етилового бензину; виробництво пального та мастил, які зменшують негативний вплив двигунів внутрішнього згоряння на навколишнє природне середовище; розробка та впровадження нових типів двигунів внутрішнього згоряння з підвищеними економічними характеристиками; розробка нових видів екологічно чистого автотранспорту з використанням альтернативних джерел енергії; Для розв'язання екологічних проблем на автотранспорті необхідно: забезпечити пріоритетність розвитку у великих містах України пасажирського транспорту загального користування на електротязі з послідовним скороченням автобусного сполучення; забезпечити жорсткіші екологічні нормативи щодо конструкції нових моделей автомобілів та двигунів; розробити та впровадити систему сертифікації автомобілів та двигунів на екологічну безпеку і контролю за їх відповідністю сертифікатам; розробити комплекс технологій, методик та технічних засобів для оцінки екологічної безпеки автомобілів при їх експлуатації; розробити комплекс технологій і технічних засобів для оцінки та захисту довкілля від забруднення у виробничих зонах автопідприємств.

2. Залізничний транспорт.

Для розв'язання екологічних проблем на залізничному транспорті необхідно розробити: нормативні вимоги до рухомого складу щодо додержання екологічних нормативів; методики визначення шкоди, що її можуть завдати довкіллю підприємства залізничного транспорту; технології утилізації та ліквідації залишків нафтопродуктів та інших відходів; методи зменшення викидів у повітря сипких вантажів під час перевезення; технології очищення забруднених вод після миття вагонів, локомотивів.

3. Авіаційний транспорт.

Шкідливий вплив авіації на довкілля має глобальний і локальний характер. Глобальним є вплив авіації на озоновий шар атмосфери та пов'язані з цим наслідки, основні локальні – проблеми авіаційного шуму, забруднення викидами та скидами шкідливих речовин в атмосферне повітря, підземних вод та ґрунту у районі розташування аеропортів.

Для розв'язання екологічних проблем цивільної авіації насамперед слід розробити: принципи та методи захисту повітря від забруднення двигунами повітряних суден; принципи та методи захисту від електромагнітних полів радіочастот аеропортів; технології захисту ґрунтів та води від забруднення стоками аеропортів; оптимізаційні схеми керування повітряним рухом на трасі, в зоні аеропортів з урахуванням екологічного стану довкілля; методи кількісної інтегральної оцінки екологічного стану підприємств авіаційного транспорту.